

Sygn. akt II CSK 810/14

POSTANOWIENIE

Dnia 14 lipca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski

w sprawie z wniosku L. O., B. O. i E. L.
przy uczestnictwie E. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
w P.

o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 14 lipca 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców
od postanowienia Sądu Okręgowego w Poznaniu
z dnia 17 czerwca 2014 r., sygn. akt XV Ca 61/14,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania jeżeli: w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

Instytucja przedsądu, jak wynika z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, jest zgodna z normami konstytucyjnymi, a także z zaleceniami Rady Europy zezwalającymi na wprowadzenie środków eliminujących dostęp do sądu najwyższego szczebla. Skarga kasacyjna służy od prawomocnego orzeczenia, ma ograniczony zasięg, a jej podstawowym celem jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i twórczy wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa.

Choć skarżący, wskazali na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów oraz na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej to nie występują te przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.).

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07; z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.; z dnia 8 lipca 2009 r., I CSK 11/09, niepubl.).

Zaskarżone skargą kasacyjną orzeczenie oczywiście narusza prawo, gdy jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, albo zostało wydane w wyniku błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, które jest w sposób pewny i niewątpliwy z góry widoczne dla prawnika, bez potrzeby głębszej analizy jurydycznej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2003 r., I PKN 341/2001 OSNP 2004, nr 6, poz. 100).

Skarga kasacyjna nie jest oczywiście uzasadniona, albowiem zaskarżone orzeczenie nie narusza prawa w wyżej wskazanym znaczeniu.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazując na potrzebę rozstrzygnięcia następującej kwestii: „czy konieczne jest istnienie nieruchomości władnącej dla biegu zasiedzenia służebności gruntowej o treści służebności przesylu, a w przypadku odpowiedzi przeczącej - czy podstawą odstąpienia od wymogu istnienia nieruchomości władnącej jest wykładnia art. 285 § 2 k.c., czy też moc wsteczna przepisów art. 305¹ - 305⁴ k.c.”

W judykaturze utrwalony jest pogląd, że przed uregulowaniem w art. 305¹ i n. k.c. dopuszczalne jest ustanowienie służebności odpowiadającej treści służebności przesylu, w zależności od daty upływu okresu zasiedzenia, bezpośrednio na rzecz Skarbu Państwa albo przedsiębiorcy przesylowego, nie ma bowiem w tym wypadku potrzeby identyfikowania nieruchomości władnącej, a na jej treść składa się uprawnienie do żądania od właściciela nieruchomości by ograniczył wykonywanie swego właścicielskiego władztwa na obszarze zajęтым przez urządzenia przesylowe (por. np. uchwały Sądu Najwyższego: z dnia 17 stycznia 2003 r., III CZP 79/02, OSNC z 2003 r., nr 11, poz. 142, z dnia 7 października 2008 r., III CZP 89/80, BSN z 2008 r., nr 10, s. 7, z dnia 27 czerwca 2013 r., III CZP 31/13, BSN z 2013 r., nr 6, s. 5, z dnia 22 maja 2013 r., III CZP 18/13, OSNC z 2013 r., nr 12, poz. 139 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2015 r., IV CSK 280/14, niepubl. orzeczenia w nim powołane).

Odstąpienie w drodze wykładni od konieczności określenia w orzeczeniu nieruchomości władnącej na rzecz której nastąpił *ex lege* skutek zasiedzenia, nastąpiło w rezultacie odwołania się do pojęcia przedsiębiorstwa w ujęciu przedmiotowym i przyjęcia domniemania, że składnikiem przedsiębiorstwa przesylowego jest zawsze taka nieruchomość (por. postanowienie

Sądu Najwyższego z dnia 8 września 2006 r., II CSK 112/06, Mon. Praw. 2006 r. nr 19, s. 1016). Przy tego rodzaju koncepcji brak określenia nieruchomości władnącej jest tylko technicznym uproszczeniem służącym przyspieszeniu postępowania i nie świadczy o braku wystąpienia przesłanki merytorycznej w postaci nieruchomości władnącej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2013 r., II CSK 289/12, LEX nr 1288634). W sprawie brak jakichkolwiek przesłanek do przyjęcia jakoby w skład przedsiębiorstwa uczestniczki nie wchodziły nieruchomości, które materialnie choć niezidentyfikowane stanowią nieruchomość władnącą.

W wypadku przedsiębiorstwa energetycznego linie energetyczne stanowią składnik przedsiębiorstwa; słupy i linie stanowią bowiem element sieci pozostający z nią w związku funkcjonalnym, niezależnie od tego, czy są posadowione na nieruchomości obciążonej. Zasadnicze znaczenie należy przyznać więc temu trwałemu funkcjonalnemu związkowi sieci przesyłowej ze składnikami przedsiębiorstwa w znaczeniu przedmiotowym oraz celowi ustanowienia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu, którym jest zwiększenie użyteczności nie konkretnie oznaczonej nieruchomości, a zwiększenie użyteczności przedsiębiorstwa; w tym wypadku chodzi o ułatwienie przesyłania i dystrybucji energii elektrycznej, które odbywa się za pomocą linii napowietrznych połączonych ze stacjami elektroenergetycznymi.

Z tych względów, w stanie prawnym obowiązującym przed dniem wejścia w życie art. 305¹ k.c. tj. przed dniem 3 sierpnia 2008 r., na podstawie art. 285 i 292 k.c. stosowanych przez analogię, możliwe było nabycie przez zasiedzenie służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa przesyłowego bez potrzeby wskazania i wykazania przez wnioskodawcę danych identyfikujących nieruchomość władnącą.

W tym stanie rzeczy należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).